

U SPOMEN PRIM. DR MILANU MARKOVIĆU
(21. II 1898 — 2. I 1982)

Naš uvaženi i dragi član prim. dr Milan Marković nas je napustio. Ubrzo posle supruge, dr Ksenije Atanasijević, naše istaknute intelektualke, naučnika i nastavnika.

Milan Marković je rođen 21. II 1898. godine u selu Naupare, kod Kruševca.

Iz gimnazije u Kruševcu, otišao je u 17. godini kao dobrovoljac u Prvi svetski rat, a zatim sa Srpskom vojskom u izgnanstvo, pretrpevši sve strahote Albanske golgote, zimu, glad, i razbojništva.

Jedva živ, s grupom preživelih đaka, bio je po oporavku upućen u Francusku radi nastavljanja školovanja, početkom 1916. godine.

Prim. dr Milan Marković

Maturirao je 1917. godine u Nici.

Potom je započeo studije medicine na poznatom francuskom Medicinskom fakultetu Univerziteta u Monpeljeu.

Po završetku Prvog svetskog rata, nastavio je studije medicine u Čehoslovačkoj u Pragu.

Diplomu doktora medicine stekao je 6. III 1926. godine.

Po završetku studije vratio se u zemlju, i bio lekar u raznim zdravstvenim ustanovama.

Početak Drugog svetskog rata ga je zatekao u Beogradu, i ni ovaj rat mu ne donosi ništa dobro.

Januara 1942. godine biva uhapšen od Specijalne policije, i posle zlostavljanja, upućen u zarobljeništvo.

U toku ovog rata poginuo mu je sin kao pripadnik NOP.

Po završetku Drugog svetskog rata, i povratka iz zarobljeništva, bio je postavljen za rendgenologa Oblasne bolnice u Prizrenu.

Maja 1948. godine premešten je po potrebi službe na Radiološki institut Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Na ovom Institutu 1952. godine stiče specijalnost iz radioterapije, i potom postaje načelnik odeljenja.

Na ovom radnom mestu je ostao sve do penzionisanja 1963. godine.

U međuvremenu, 1961. godine, dodeljeno mu je zvanje primarijusa.

Njegove kolege, đaci i bolesnici su ga isticali: kao velikog humanistu, odličnog učitelja, dobrog rukovodioca, primernog čoveka, i pravog lekara.

Bavio se edukacijom zdravstvenih radnika svih profila, a posebno je zaslužan za podizanje mnogobrojnih lekara specijalista radiološke terapije.

Kao odličnom pedagogu, i izvrsnom govorniku, prim. dr Markoviću je bilo lako da i najkompliciranija poglavlja objasni s fascinantnom sposobnošću, i da ih prenese slušaocima i đacima na jasan i razumljiv način.

Njegov rad ga je uveo među naše vodeće radioterapeute.

Posebno se bavio i usavršavao radiološke metode u lečenju malignih tumora, i iz ove oblasti rada je objavio mnogobrojne stručne i naučne publikacije u našim poznatim časopisima.

On se bavio raznim područjima onkološke radiologije, ali su najzapaženiji njegovi radovi na primeni kontaktna terapije malignih promena u usnoj šupljini i na jeziku.

Posebno su ga interesovali tumori mokraćne bešike.

Kao aktivan član Srpskog lekarskog društva, učestvovao je vredno u Sekciji za radiologiju, Sekciji za kancerologiju, i Sekciji za istoriju medicine, sve do svoje smrti.

Bio je uvaženi član Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Srbije i Saveza naučnih društava za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije.

Dobitnik je više javnih priznanja i diploma za svoj predani rad.

Kao svestrano obrazovan i kulturni intelektualac, bavio se i književnošću.

Bavio se poezijom, a kao muzičar pisao je i eseje iz muzikologije.

Prva zbirka pesama mu je objavljena 1935. godine pod nazivom „Virovi”.

Bio je redovan posetilac svih značajnih muzičkih manifestacija.

Smrću prim. dr Milana Markovića srpska medicina i kultura gube istaknutog trudbenika lekara na polju radioterapije, čije su delovanje i interes uveliko prevazilazili uske granice struke.

Njegov svetli i poštovani lik ostaće u srcima svih njegovih đaka, kolega, saradnika, prijatelja i poznanika.

Preminuo je tiho na Klinici za radiologiju i nuklearnu medicinu u Beogradu 2. I 1982. godine.

Sahranjen je u Beogradu 5. I 1982. godine, ispraćen od ćerke, jedinog člana uže porodice, kolega, saradnika, prijatelja, đaka i poštovalaca.

Prof. dr Slobodan P. Dorđević

PRIKAZI KNJIGA

Katić V. R., *Terminologija srpske srednjovekovne medicine i njena objašnjenja*. Srpska akademija nauka i umetnosti; Posebna izdanja, knj. DXLI; Odelj. med. nauka, knj. 33, Beograd, 1982, 164 strane, 24×17 cm, šiveno, kartonske korice, tiraž 1 000 primeraka, cena 450 din.

Nova publikacija Srpske akademije nauka i umetnosti iz oblasti istorije medicine je knjiga našeg istaknutog istraživača srpske srednjovekovne medicine prof. dr Relje Katića, posvećena terminologiji srpske srednjovekovne medicine. Odavno se čekala pojava jedne takve knjige, jer se znalo, na osnovu istraživanja, posebno onih koja je izvršio prof. dr Katić, da je postojala u Srba u srednjem veku naučna i stručna medicinska literatura, i da je ona imala svoj domaći jezik i svoju terminologiju.

Postojanje srednjovekovnog medicinskog jezika i terminologije u nas je od utoliko većeg značaja, ukoliko se zna da tada, kada smo ih mi imali, pa čak još i krajem XV veka, mnogi narodi Evrope, među kojima Francuzi, Italijani, Nemci, Englezi i dr., nisu imali svoje, već su se služili službenim latinskim pisanim i govornim jezikom medicinskih škola u Evropi.

Zato i veliki napor koji je uložio prof. dr Katić, da na osnovu poznatih izvora napiše knjigu o tada postojećoj terminologiji, i načini rečnik, uz neophodne komentare, predstavlja jedno od vrhunskih postignuća naših istraživača istorije medicine.

Iznenadujuća činjenica za sve nas je ne samo postojanje još u ono vreme odgovarajućih i dobrih termina, već i po više termina za jedan pojam. Nepostojanje kontinuiteta sa srednjovekovnim medicinskim jezikom i terminologijom u nas omogućilo je da se neki od njih unesu u naš novi medicinski jezik, pa su se umesto odgovarajućih i dobrih naših, uvodili u upotrebu termini uzeti na površan način, često neodgovarajući, uneseni čak preko trećih jezika, ako latinske i latinizovane grčke termine smatramo sekundarnim.

Za osnovne izvore pisac je koristio Tipik Hilendarski, Šestodnev Jovana Egzarha, Hihandarski medicinski kodeks, Jestastvosloviye, razne terapijske zbornike srpske srednjovekovne medicine, i druge, od kojih neke, nažalost, onako kako su sačuvani, u odlomcima i ostacima. O razlozima malog broja i teškog stanja tih dokumenata ovoga puta nećemo govoriti. Istraživač je, dalje, koristio i neke nemedicinske spise u kojima su upotrebljavani i higijenski, biološki, pa i medicinski termini.

Pisac je mišljenja da su naš medicinski jezik i terminologija počeli da se stvaraju još krajem XII veka, zajedno s pojavom medicinskih spisa u nas, prvo pod uticajem vizantijskih, a kasnije tada istaknutih medicinskih škola u Salernu i Monpeljeu, i da su dostigli razvoj krajem XV veka. Posebno je bila dobro razvijena terminologija farmakologije, farmakognozije, farmakoterapije, interne medicine, kardiologije, infekcijskih bolesti, pedijatrije, urologije, i toksikologije.

Posmatrani kao celina, jezik i terminologija srpske srednjovekovne medicine imaju i evropski značaj, jer od XII do XV veka u većini zemalja Evrope, pa i u centrima u kojima su postojale medicinske škole, nije postojala domaća terminologija, jer su knjige i nastava bili na latinskom jeziku.

Sto se tiče nas, ova terminologija ima elemente od neocenjive vrednosti za ugledanje pri izgrađivanju naše savremene medicinske terminologije i jezika. Knjiga prof. dr Katića daje za pravo saradnicima Terminološkog seminara Medicinskog fakulteta u Beogradu, i njegovom osnivaču i doajenu prof. dr A. Kostiću, u naporima da se utvrdi jedna pravilna i odgovarajuća medicinska terminologija u nas, osnovana na principima našeg jezika, i na obilju već postojećih naših termina, imajući sreću da im korene možemo tražiti i u srednjem veku.